

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

MEGEP

(MESLEKİ EĞİTİM VE ÖĞRETİM SİSTEMİNİN
GÜÇLENDİRİLMESİ PROJESİ)

TEKSTİL TEKNOLOJİSİ

DÜZ ÖRME ETEK DİKİMİ

ANKARA 2008

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından geliştirilen modüller;

- Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 02.06.2006 tarih ve 269 sayılı Kararı ile onaylanan, Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumlarında kademeli olarak yaygınlaştırılan 42 alan ve 192 dala ait çerçeve öğretim programlarında amaçlanan mesleki yeterlikleri kazandırmaya yönelik geliştirilmiş öğretim materyalleridir (Ders Notlarıdır).
- Modüller, bireylere mesleki yeterlik kazandırmak ve bireysel öğrenmeye rehberlik etmek amacıyla öğrenme materyali olarak hazırlanmış, denenmek ve geliştirilmek üzere Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumlarında uygulanmaya başlanmıştır.
- Modüller teknolojik gelişmelere paralel olarak, amaçlanan yeterliği kazandırmak koşulu ile eğitim öğretim sırasında geliştirilebilir ve yapılması önerilen değişiklikler Bakanlıkta ilgili birime bildirilir.
- Örgün ve yaygın eğitim kurumları, işletmeler ve kendi kendine mesleki yeterlik kazanmak isteyen bireyler modüllere internet üzerinden ulaşılabilirler.
- Basılmış modüller, eğitim kurumlarında öğrencilere ücretsiz olarak dağıtılır.
- Modüller hiçbir şekilde ticari amaçla kullanılamaz ve ücret karşılığında satılamaz.

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR	iii
GİRİŞ	1
ÖĞRENME FAALİYETİ- 1	3
1. DÜZ ÖRME ETEK İÇİN KESİM ÖNCESİ HAZIRLIK İŞLEMLERİ	3
1.1. Düz Örme Kumaşlarda İlk Kontrol İşlemleri.....	3
1.1.1. Düz Örme Kumaş Kontrolü	3
1.1.2. Düz Örme Kumaş Tasnifi	4
1.1.3. Yardımcı Malzeme Kontrolü	4
1.2. Etek Kumaşı Teyelleme	4
UYGULAMA FAALİYETİ.....	5
1.3. Etek Kumaşı Yıkama Kurutma İşlemi	6
1.4. Düz Örme Kumaş Ütülemede Dikkat Edilecek Noktalar.....	8
UYGULAMA FAALİYETİ.....	10
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME.....	13
ÖĞRENME FAALİYETİ- 2	14
2. DÜZ ÖRME ETEK KESİMİ	14
2.1. Düz Örme Kesiminde Kullanılan Araç ve Gereçler.....	14
2.2. Düz Örme Kesiminde Dikkat Edilecek Noktalar	15
2.3. Düz Örme Kumaş Kesim İşlemi	15
2.3.1. Ölçü Kontrolü	15
2.3.2. Örgü Yönü.....	15
2.3.3. Eşleme.....	15
2.3.4. May Takibi.....	15
2.3.5. Çizim.....	16
2.4. Kesim Egzersizleri	17
UYGULAMA FAALİYETİ.....	18
2.5. Model Analiz İşlemleri.....	21
2.6. Asgari Çalışma Talimatı Hazırlama İşlemleri.....	22
2.6.1. Dikişler.....	22
2.6.2. Etiketler	23
2.6.3. Ütüleme	23
2.7. Kalite Niteliklerini Belirleme İşlemleri.....	23
2.8. Etek Kumaşı Eşleme	24
2.9. Etek Kumaşı Üzerine Kalıp Yerleştirme ve Çizme İşlemleri	24
UYGULAMA FAALİYETİ.....	24
2.10. Etek Kumaşı Kesim İşlemleri	26
UYGULAMA FAALİYETİ.....	26
2.11. Kesim Kontrol İşlemleri.....	28
UYGULAMA FAALİYETİ.....	28
2.12. Metolama.....	29
UYGULAMA FAALİYETİ.....	29
ÖĞRENME FAALİYETİ- 3	31
3. DÜZ ÖRME ETEK DİKİMİ.....	31
3.1. Etek Dikim Planı Hazırlama İşlemleri	31

3.2. Makine Parkını Belirleme İşlemleri	32
3.3. Etek Dikiminde Ön Hazırlık İşlemleri	33
3.4. Etek Dikim İşlemleri	33
ÖĞRENME FAALİYETİ- 4	43
4. DÜZ ÖRME ETEK SON ÜTÜ VE SON KONTROL İŞLEMLERİ.....	43
4.1. Etek Son Ütü İşlemleri	43
4.1.1. Kumaş Özelliğine Göre Ütüleme Şekilleri.....	44
4.2. Son Kontrol İşlemleri	44
4.2.1. Duruş Formu Kontrolü.....	44
UYGULAMA FAALİYETİ.....	44
4.2.2. Ölçü Kontrolü	46
UYGULAMA FAALİYETİ.....	46
4.2.3. Dikim Kontrolü	50
UYGULAMA FAALİYETİ.....	50
4.2.4. Malzeme Uyum Kontrolü	53
4.2.5. Son Ütü Kontrolü	53
4.3. Kritikler Doğrultusunda Düzeltme İşlemleri.....	53
4.3.1. Kalıpta Düzeltme	53
4.3.2. Malzemede Değişiklik	54
4.3.3. Dikiş Tekniklerinde Değişiklik.....	54
4.4. Paketleme İşlemleri	56
UYGULAMA FAALİYETİ.....	56
MODÜL DEĞERLENDİRME	59
CEVAP ANAHTARLARI	61
KAYNAKÇA	62

AÇIKLAMALAR

KOD	542TGD531
ALAN	Tekstil Teknolojisi
DAL/MESLEK	Endüstriyel Örne
MODÜLÜN ADI	Düz Örne Etek Dikimi
MODÜLÜN TANIMI	Düz örme etek kesimi, dikimi, son ütü ve son kontrol işlemlerinin anlatıldığı öğrenme materyalidir.
SÜRE	40/24
ÖN KOŞUL	Düz örme giysi üretim makineleri I-II modüllerini başarmış olmak.
YETERLİK	Düz örme etek dikimini yapmak.
MODÜLÜN AMACI	Genel Amaç: Bu modül ile gerekli ortam sağlandığında kalite niteliklerine uygun düz örme etek dikimi yapabileceksiniz. Amaçlar: 1. Etek için kesim öncesi hazırlık işlemlerini tekniğe uygun yapabileceksiniz. 2. Kalite niteliklerine uygun olarak etek kesimi yapabileceksiniz. 3. Tekniğe uygun olarak düz örme etek dikimi yapabileceksiniz. 4. Kalite niteliklerine uygun olarak etek son ütüsü ve son kontrol işlemlerini yapabileceksiniz.
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	İğne, toplu iğne, dikiş ipliği, makas, çizgi taşı ve dikim makineleri aydınlık bir ortamda hazır bulundurulmalıdır.
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	Modülün içinde yer alan her bir öğrenme faaliyetinden sonra verilen ölçme araçları ile kendinizi değerlendirebileceksiniz. Modül sonunda ise kazandığınız bilgi ve becerileri ölçmek amacıyla öğretmeniniz tarafından hazırlanacak ölçme araçları ile değerlendirileceksiniz.

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci,

İnsanoğlunun elzem ihtiyaçlarından bir tanesi de hiç kuşkusuz giyinmektir. Bu durum günümüzde ihtiyaçtan çok öteye gitmiş çok önemli bir sektörün gelişmesine katkıda bulunmuştur. Hazır giyim sektörü insanlara çok daha özellikli, ucuz ve kaliteli giysiler sunmak için sürekli bir arayış ve gelişme içerisinde. Modanın baş döndürücü hızı ve teknolojik buluşlar bu sektörü geliştirirken, sektörde görev alan nitelikli iş gücünü de sınırsız istihdam imkânlarıyla memnun etmektedir. İnsanoğlunun bu ihtiyacı var olduğu sürece, bu sektör önemli bir iş kolu olma özelliğini sürdürecektir.

Hazır giyim sektörünün en önemli alanlarından birini de hiç kuşkusuz, düz örme giysi üretim alanı oluşturmaktadır. Düz örme giysiler, insanlara sundukları çok değişik alternatifler sayesinde, vazgeçilmezler arasına girmişlerdir. Hangimiz bütün bir kış mevsimini kazak giymeden geçirebiliriz? Mutlaka her birimizin giysi dolabında hırka, yelek, etek vb. düz örme giysiler yer almaktadır. Günün her saatinde giyilebilen bu giysiler rahatlık, şıklık ve çeşitlilik anlamında beklentilere karşılık vermektedir.

Düz örme giysi sektörü de nitelikli, teknik bilgiye sahip, çalışmaya istekli, hayallerini gerçekleştirebilen elemanlara ihtiyaç duymaktadır.

Elinizdeki modülde, düz örme giysiler arasında bulunan eteğin dikim teknikleri anlatılmaktadır.

Bu modül içindeki etkinlikleri tamamlayarak siz de kendinizi düz örme giysi üretimi konusunda geliştirebileceksiniz. Bu konuyla ilgili diğer modülleri de aldıkça yetişmiş kalifiye eleman olarak sektörde kolaylıkla iş bulabileceksiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ- 1

AMAÇ

Kalite niteliklerine uygun olarak düz örme etek kesim öncesi hazırlık işlemlerini yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Sektörde etek kesim öncesi hazırlık işlemlerini araştırınız. Gözlemlerinizi sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

1. DÜZ ÖRME ETEK İÇİN KESİM ÖNCESİ HAZIRLIK İŞLEMLERİ

1.1. Düz Örme Kumaşlarda İlk Kontrol İşlemleri

1.1.1. Düz Örme Kumaş Kontrolü

Düz örme kumaşlar, örgü makinelerinde her bir parçası tek tek örülerek elde edilirler. Örneğin, bir kazağın parçaları, ön ve arka bedenler ile kollar ve yaka bantından oluşur. Bir etek ise yine ön ve arka bedenler ile bel bantı ve var ise yırtmaç bantından oluşur. Bu parçaların her biri ayrı ayrı örülür. (Dikilecek giysinin model özelliğine göre parça sayısı değişebilir.)

Modelin özelliğine uygun bir lastik tekniği ile başlanılan örgüler, belirli bir uzunlukta örülen lastik örgüden sonra çeşitli teknik ve desende örgü ile devam edilerek tamamlanır. Yine modelin ve giysinin özelliğine uygun bir bant da ayrıca örülür. Bu şekilde tamamlanan giysi parçalarının birbiri ile eşleştirilip takım hâline getirilmesine bir komple denir. Seri üretimde de tek tek örülme kuralına uyulur.

Seri üretimde numune olarak örülen bir komplenin parçaları, modelin örgü özelliklerini taşıyıp taşımadığını kontrol etmek amacıyla incelenir.

Bu inceleme sırasında kumaş;

- Kullanılan ipliğin kalitesi ve rengi,
- İplikte abraj olup olmadığı (yer yer incelik - kalınlık ve renk farklılıkları)
- Birden fazla renkle örülmüşse renk uyumu,
- Örgü makinesinin ayarı,
- Örgü hataları,

- Örgünün tuşesi,
- Ölçüsü,
- Ağırlığı,
- Desen özellikleri,
- Örgü tekniği,
- Lastik tekniği,
- Bantlarının uygunluğu,
- Örülen kumaşın lekeli olup olmadığı,
- İlmek kaçığı, patlak, sökük olup olmadığı vb. özellikler açısından incelenir.

Not: Yıkama gerektiren kumaşlar var ise yıkama işlemleri yapılmalıdır.

1.1.2. Düz Örme Kumaş Tasnifi

Örgü makinesinde örülen farklı bedenlerin (S, M, L, XL) vb. ayrı ayrı gruplandırılmasıdır. Model hanede dikimi yapılacak giysilerin ise parçalarının (ön, arka, kol, bant) bir araya getirilmesi işlemidir.

1.1.3. Yardımcı Malzeme Kontrolü

Düz örme giysi üretiminde kullanılan yardımcı malzemeler çeşitli etiketler, (ense, beden, bayrak etiketleri, yıkama talimatı vb.) aksesuarlar, (düğme, fermuar, arma, astar, agraf, bele geçirilmek için lastik, süsleme de kullanılan boncuk vb. malzemeler) tik tak bant, şerit vb. kendi ipliği ile örülen parçalar ve omuzların esnemesini önlemek için dikilen ekstreftir. Bu malzemelerin kalite özellikleri ve üretimi yapılacak giysinin model özelliklerine uygunlukları önemlidir.

1.2. Etek Kumaşı Teyelleme

Düz örme giysilerde teyel işlemi, tek plakada örüldüğü için kenarları kıvrılan örme kumaşlara ilk ütü sırasında işlem kolaylığı sağlamak için yapılır. Bir kompleyi meydana getiren ön ve arka etek parçaları birbiri ile teyellenir. Bantlar teyellenmez ama ütülenir. Teyelleme işleminde parçaların lastik kısımları aynı yönde olmak kaydıyla düz yüzleri birbiri ile çakışacak şekilde üst üste yerleştirilip lastik kısmı hariç tutularak kalan üç kenarı en kenardaki maydan (ilmek) birbirine tutturulur. Teyel işlemi elde etamin iğnesi ile ya da var ise teyel otomatı ile yapılır. Teyellenen parçalar bu işlemde sonra ütülenir ve teyelleri sökölüp birbirinden ayrılır.

Not: Modülde üretimi anlatılacak eteğin kumaşı çift plakada çelik örgü tekniği ile örülmüş olduğu için teyel işlemi uygulanmamıştır. Aşağıdaki uygulama faaliyetinde ise teyel işlemi tek plakada örülen başka bir kumaş kullanılarak anlatılmıştır.

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
<p>➤ Etek kumaşını teyellayiniz.</p> 	<p>➤ Arka ve ön beden parçalarını düz yüzleri ve lastik yönleri çakışacak şekilde üst üste yerleştirip en kenardaki maydan teyellayınız.</p>
<p>➤ Etek kumaşını ütölünüz.</p> 	<p>➤ Düz iplik doğrultusunda bastırmadan, buhar vererek ütölemeye dikkat ediniz.</p>
<p>➤ Teyeli sökünüz.</p> 	<p>➤ En son teyellenen kısımdan başlayarak sökmeye dikkat ediniz.</p>

1.3. Etek Kumaşı Yıkama Kurutma İşlemi

Düz örme kumaşların bazıları, kullanılan iplik özelliklerinden dolayı örüldükten sonra yıkama ve kurutma işlemlerine tabi tutulurlar. Bu kumaşlar ancak yıkama ve kurutma işlemlerinden sonra istenilen özelliklere kavuşurlar.

Yıkama işleminin amacı mümkün olduğunca az zaman, emek, su ve deterjan kullanımı ile yıkama sonrasında toplama yapacak materyalin çekmesini sağlamak ve ürünün parlaklığını, haslığını ve kalitesini kazandırmaktır.

Düz örme kumaşlarda yıkama sonucu meydana gelen renk tahribatları çok önemlidir. Renkli iplikle örülen triko kumaşların renk haslığının ölçülmesi için örnek parçaya (beyaz pamuklu bir bez) dikilerek değişik sıcaklık, süre ve kimyasal maddelerle (deterjan) oluşturulmuş yıkama banyolarının da yıkanarak durulanıp kurutulur. Beyaz beze renk akıp akmadığı kontrol edilir.

Yıkama suyu miktarı ve kullanılacak silikon (yumuşatıcı) yıkanacak ürünün miktarına uygun olmalıdır. Ayrıca sıcaklık ve yıkama süresi de ürünün cinsine uygun olmalıdır. Yıkama suyu miktarı belirlenirken 50 litrelik kazana 20 kg kumaş konacak şekilde bir oran kullanılır. Su sertliğini gidermek için de makineye asetik veya sülfirik asit konulur.

Ürünün cinsine uygun olmayan yıkama programı, keçeleşmeye, çekme ve esnemeye, aşınma ve boncuklanmaya (pilling etkisinin artmasına) neden olur.

Düz örme kumaşlarda lif karışımlarına göre uygulanan yıkama ve kurutma süreleri şu şekildedir:

➤ % 100 pamuk	30 derecede 15 dakika yıkama 45 dakika kurutma
➤ % 50 pamuk % 50 akrilik	30 derecede 10 dakika yıkama 30 dakika kurutma
➤ % 50 yün % 50 akrilik	soğuk suda 10 dakika yıkama 40 dakika kurutma
➤ % 100 yün	soğuk suda 6 dakika yıkama 30 dakika kurutma

Düz örme kumaş yıkama makinesi

Resim 1.1.1.

Düz örme kumaş kurutma makinesi

Resim 1.1.2.

Yıkama işlemi yapılmamış kumaş

Resim 1.1.3.

Yıkama işlemi yapılmış kumaş

Resim 1.1.4.

1.4. Düz Örme Kumaş Ütülemede Dikkat Edilecek Noktalar

Düz örme giysilerde ilk ütüleme ve dikimden sonra yapılan son ütüleme işlemi olmak üzere, iş akışında iki aşama söz konusudur. İlk ütüleme işlemi, kumaşın örme işlemi yapıldıktan sonra, özelliğine göre tek plakada örülmüşse teyellendikten sonra, çift plakada örülmüşse teyellenmeden yapılan bir işlemdir. İlk ütü, örgünün düzleşmesi, net bir görünüme kavuşması, kenarlarının kıvrılmasının önlenmesi ve buharla karşılaştığı sırada materyalin bir miktar çekip normal ölçülere ulaşmasını sağlamak amacıyla yapılır. Düz örme kumaşların hiç biri ütülenmeden dikilmez. Giysi parçaları, lastik kısımları ütünün dışında tutularak düz ilmek doğrultusunda ütüye serilerek buhar verilerek suretiyle ütülenir. Lastik kısımlarının buharla fazla karşılaştırılmaması gerekir. Aksi takdirde esneklik özelliğini kaybederler. Buhar verme işleminden sonra ütü üzerinde elle veya bir tampon yardımı ile düzeltme işlemi yapılır. Daha sonra da vakum yardımı ile soğutma işlemi yapılarak örgü kaldırılır. Yine bantlar da düz ilmek doğrultusunda ütü üzerine serilerek fazla buhar verilmeden ütülenir.

Son ütü ise, bitmiş giysinin ütülenmesi işlemidir. Son ütüde giysiye form verilir, dikiş yerleri netleştirilir, varsa basit dikiş hataları düzeltilir.

Kullanılan kumaşa ve modele göre, ütü yapma tekniği değişir. Ütü yapılırken ütü ısısı kumaşa göre ayarlanmalıdır.

Not: Triko ütülemede, masa ütöleri kullanılır. Bunlar alttan buhar veren ve vakumla emme yaparak soğutma yapan masa şeklinde ütölerdir

Bunun dışında otomasyon amaçlı kullanılan pres ütölerde kullanılmaktadır. Uygulama faaliyetinde bu tip bir presli ütü kullanılmaktadır.

UYGULAMA FAALİYETİ

Etek Kumaşı Ütüleme

İşlem Basamakları	Öneriler
<p>➤ Etek kumaşını ütünün üzerine seriniz.</p> 	<p>➤ Örgü yönüne dikkat ederek düzgün bir şekilde sermeye özen göstermeyi unutmayınız.</p> <p>➤ Kıvrılan kısımlara buhar vererek düzeltiniz ve açılmasını sağlayınız.</p>
<p>➤ Ütünün pres kısmından geçiriniz.</p> 	<p>➤ Etek kumaşının düzelmesini sağlayacak kadar preste tutmaya dikkat etmeyi unutmayınız.</p>
<p>➤ Soğutma işlemini yaparak ütülemeyi tamamlayınız.</p> 	<p>➤ Ütülenen kumaşı, ütüsü bozulmayacak şekilde kaldırmaya özen göstermeyi unutmayınız.</p>

İşlem Basamakları	Öneriler
<p data-bbox="200 368 467 399">➤ Bantları ütöleyiniz.</p> 	<p data-bbox="746 368 1243 466">➤ Bantların düzgünleşmesini sağlayacak kadar buhar vererek ütölemeye dikkat etmeyi unutmayınız.</p> <p data-bbox="746 466 1243 563">➤ Ütölenen bantları, ütüsü bozulmayacak şekilde kaldırmaya özen göstermeyi unutmayınız.</p>

KONTROL LİSTESİ

Uygulama faaliyetinde yaptığınız çalışmayı kendiniz kontrol listesinde yer alan değerlendirme ölçütlerine göre değerlendiriniz. Ya da yaptığınız çalışmayı bir arkadaşınızla değiştirerek Kontrol Listesinde yer alan değerlendirme ölçütlerine göre değerlendirilmesini sağlayınız.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
➤ Etek kumaşını doğru teyellediniz mi?		
➤ Etek kumaşını doğru ütülediniz mi?		
➤ Teyeli doğru söktünüz mü?		
➤ Etek kumaşını ütünün üzerine düzgün serdiniz mi?		
➤ Etek kumaşını ütünün pres kısmından geçirdiniz mi?		
➤ Soğutma işlemini doğru yaptınız mı?		
➤ Bantları ütülediniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Yaptığınız değerlendirme sonucunda eksikleriniz varsa, öğrenme faaliyetine dönerek işlemi tekrarlayınız.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

A. OBJEKTİF TESTLER (ÖLÇME SORULARI)

Aşağıdaki cümleleri doğru ve yanlış olarak değerlendiriniz.

1. () Düz örme kumaşlar her bir parçası tek tek örülerek elde edilirler.
2. () Düz örme kumaş kontrolünde parçaların renk uyumuna da bakılır.
3. () Örgü makinesinde örülen farklı bedenlerin tasnif işlemi sırasında gruplandırılması gerekir.
4. () Teyelleme işlemi ilk ütü işleminden sonra yapılır.
5. () Kumaşlar düz iplik doğrultusunda ütülenmemelidir.
6. () Kumaşların lastik kısımları çok buhar verilerek ütülenmelidir.
7. () Giysinin dikiminde kullanılan bantlar da kesimden önce ütülenmelidir.
8. () Uygun yıkama ve kurutma programı uygulanmazsa kumaşta keçeleşme, çekme ve esneme oluşur.
9. () Kesim işlemi yıkama işleminden önce yapılır.
10. () İş akışında ilk ve son olmak üzere iki tane ütü işlemi vardır.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarı ile karşılaştırınız. Doğru cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt yaşadığınız sorularla ilgili konuları, faaliyete dönerek tekrar inceleyiniz

Tüm sorulara doğru cevap verdiyseniz diğer faaliyete geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ- 2

AMAÇ

Kalite niteliklerine uygun olarak etek kesimi işlemini yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Sektörde üretilen etek modellerini kesim işlemleri ile beraber inceleyiniz ve model analizi yapınız. Gözlemlerinizi sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

2. DÜZ ÖRME ETEK KESİMİ

2.1. Düz Örme Kesiminde Kullanılan Araç ve Gereçler

Düz örme yüzeyler ilmek yapısına sahip tekstil yüzeyleridir. Bu tür yüzeylerden oluşan giysilerin üretim aşamasında dikilecek giysinin her bir parçası örgü makinelerinde istenilen genişlikte tek tek örülerek elde edilir.

Not: Ayrıntılı bilgi için düz örme kumaş kontrolü bölümüne bakınız.

Düz örme kumaşlar, işte bu ilmek yapısı özelliklerinden ve tek tek örülerek elde edilmelerinden dolayı kesim işleminde de aynı özellikler dikkate alınarak kesilirler. Yani yine her bir parça tek tek kesilir. Düz hatlı yüzeylerin kesim sırasında ilmek doğrultusunda kesilmesi gerekir. İlmek doğrultusunun kesim sırasında rahat takip edilmesini sağlamak da ancak tek tek kesim yapmakla mümkün olur. Çok ince örgü makinesinde örülen kumaşlar ve model özelliğine bağlı olarak kavis ve yuvarlak formların çok olduğu modeller haricinde, kesim işleminde motorlu makaslar kullanılmaz. Bunun yerine el makasları kullanılır.

Resim 2.1

2.2. Düz Örme Kesiminde Dikkat Edilecek Noktalar

Düz örme kesiminde düz ilmek doğrultusunda kesim yapılır ve her bir parça ayrı ayrı kesilir. Pastal kesimi uygulanmaz. Çok nadiren ince örgü makinesinde örülen ve model özelliğine göre kavisli hatları fazla olan modellerde toplu kesim uygulanabilir.

2.3. Düz Örme Kumaş Kesim İşlemi

2.3.1. Ölçü Kontrolü

Kesim işleminin en öncelikli aşaması ölçü kontrolüdür. Makine dairesinden gönderilen parçaların en ve boy ölçülerine bakılarak istenilen ölçülere uygunlukları kontrol edilir. Uygunluğu durumunda kesim işleminin bir sonraki aşamasına geçilir. Aksi durumda ise makine dairesine ölçülere uyulması talimatı verilir.

2.3.2. Örgü Yönü

Düz örgü kumaşlar lastik örgü ile başlanıp çeşitli tekniklerle devam edilerek istenilen uzunluk ve genişlikte örülürler. Kesim işleminde de örgünün başlangıç ve bitiş yönleri dikkate alınarak yerleştirme işlemi yapılır. Bu yerleştirme işleminde lastik kısmı ve örgü kısmı birbirine çakıştırılır.

2.3.3. Eşleme

Eşleme bir giysinin parçalarını oluşturan her bir parçanın beden büyüklüklerine göre bir araya getirilmesi işlemidir. Buna bir komple denir. Ön ve arka bedenler ile aynı bedenın kolları ve yaka bantlarının bir araya getirilmesi işlemidir.

2.3.4. May Takibi

Not: Sektörde may kelimesi ilmek kelimesi ile eş anlamlı olarak kullanılmaktadır.

Katlama işleminde katlama yapılacak örgü yönü ile katlamanın yapılacağı başlangıç mayı çok büyük önem taşır. Katlama işlemi başlangıç mayı doğrultusunda lastikten itibaren boydan boya kaydırılmadan kumaşın tam ortasından yapılmalıdır. Katlanan kumaşın kat yeri çalışan kişiye doğru olmalıdır.

Düz hatların kesimi işaretli noktadan aynı may doğrultusunda yapılır (Yan dikiş ve kol evinin düz kısmı, kolun lastik kısmı). Yuvarlak ve eğri hatlar da ise kalıbın kenarlarından çizgi taşı ile işaretlenen kısım dikkate alınarak kesim yapılır (Yaka oyuntuları, kol evi kavisi, omuz, kol altı).

2.3.5. Çizim

Katlanıp üst üste yerleştirilen giysi parçalarının üzerine giysi ölçülerinin ve model özelliklerinin geçirilmesi işlemidir.

2.3.5.1. Ölçü Föyü ile

Çizim işlemi yapılırken giysi için kalıp hazırlanmamışsa ölçüler, ölçü föyü dikkate alınarak kumaşın üzerine mezura ile ölçülerek ve çizgi taşı ile çizilerek geçirilir. May takibi yapılacak kısımların boydan boya çizilmesine gerek yoktur. Kavislerin devamındaki başlangıç maylarının belirlenmesi yeterlidir.

Resim. 2.2

2.3.5.2. Kesim Şablonu ile (Kalıp)

Çizim işlemi kalıp kullanılarak yapılacak ise, kalıbın kumaş üzerine doğru yerleştirilmesi gerekir. Kalıbın ön ve arka ortası ile kumaşın kat yeri, kalıbın etek ucu kenarı ile de kumaşın lastik kısmı çakıştırılmalıdır. Yerleştirme işleminden sonra da kalıp kaydırılmadan kenar kısımlarından çizgi taşı ile düzgün bir şekilde çizilir. Yine bu yöntemde de may takibi yapılacak kısımların boydan boya çizilmesine gerek yoktur. Başlangıç maylarının belirlenmesi yeterlidir.

Not: 2.10. Etek kumaşı kesim işlemleri uygulama faaliyetinde ayrıntılı olarak anlatılmıştır. İnceleyiniz.

2.4. Kesim Egzersizleri

Düz örme giysilerde iki türlü kesim söz konusudur. Bir tanesi düz hatların ilmek doğrultusunda may takibi yapılarak kesilmesi, diğeri ise yuvarlak hatların kalıp kenarları dikkate alınarak, şekline göre (kavisli olarak) kesilmesidir.

May takibi ile kesim de, kat sayısı kaç olursa olsun kesilecek kısımlar tek kat olarak ayrı ayrı kesilir. Sadece kesilecek kısmı belirlemek için başlangıç kısmının bütün katlarına birlikte çıt atılarak belirlenmesi gereklidir. Sonrasında ise kumaşın ters ya da düz yüzünden tek tek katlar may takibi yapılarak kesilir.

Uyarı: Kesim konusunda kendinizi geliştirebilmeniz için bol bol örnek parçalarda may takibi ve kavisli hat kesim egzersizleri yapmalısınız.

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
<p>➤ Düz yüzden boyuna may takibi yapınız</p> 	<p>➤ Kesim yaparken düz yüzden boyuna may takibi yapınız.</p>
<p>➤ Ters yüzden boyuna may takibi yapınız</p> 	<p>➤ Kesim yaparken ters yüzden boyuna may takibi yapınız.</p>
<p>➤ Ters yüzden enine may takibi yapınız</p> 	<p>➤ Kesim yaparken ters yüzden enine may takibi yapınız.</p>

İşlem Basamakları	Öneriler
<p data-bbox="197 364 480 395">➤ Yuvarlak hat kesimi</p> 	<p data-bbox="743 364 1286 430">➤ Kesim yaparken kumaş üzerindeki çizgiyi takip ediniz.</p>

KONTROL LİSTESİ

Uygulama faaliyetinde yaptığınız çalışmayı kendiniz kontrol listesinde yer alan değerlendirme ölçütlerine göre değerlendiriniz. Ya da yaptığınız çalışmayı bir arkadaşınızla değiştirerek Kontrol Listesinde yer alan değerlendirme ölçütlerine göre değerlendirilmesini sağlayınız.

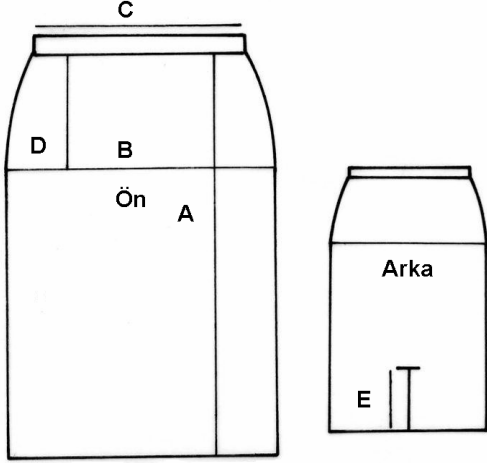
Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
➤ Düz yüzden boyuna may takibini doğru yaptınız mı?		
➤ Ters yüzden boyuna may takibini doğru yaptınız mı?		
➤ Ters yüzden enine may takibini doğru yaptınız mı?		
➤ Yuvarlak hat kesimini doğru yaptınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Yaptığınız değerlendirme sonucunda eksikleriniz varsa öğrenme faaliyetine dönerek işlemi tekrarlayınız.

2.5. Model Analiz İşlemleri

Model analizi, giysinin dikim planının yapıldığı, makine parkının belirlendiği, kalıp, örme, dikim bilgilerinin ve malzeme örneklerinin kullanımının gösterildiği formdur. Bu form ile, giysiyi dikecek kişi model ile ilgili tüm bilgileri bir arada görerek çalışmalarını yapar.

Model Analizi		
Firma Adı:	Beden Nu: M	İş Nu: Sayfa Nu:
Ürün: Düz örme etek	Tarih:	Sezon:
Grafik Çizimi		Model Analizi
		<ul style="list-style-type: none">➤ Ön etek bir parça (kumaş katı)➤ Arka etek iki parça➤ Bele geçirilmek için bel bantı 72 cm uzunluk ve 4 cm genişlikte
Ölçüler		Parça Listesi
A	Kemer Hariç Etek Boyu	77
B	Kalça Genişliği 1/2	48
C	Bel Genişliği 1/2	36
D	Kalça Düşüklüğü	18
E	Yırtmaç Boyu	23
G	Bel Lastik Boyu	4
Ölçüler cm cinsinden verilmiştir.		Alınacak Malzemeler <ul style="list-style-type: none">➤ Beden etiketi➤ Yıkama talimatı➤ Bel lastiği

Malzeme Örnekleri

İplik Örneği Bant Örneği

Örgü Örneği

2.6. Asgari Çalışma Talimatı Hazırlama İşlemleri

2.6.1. Dikişler

- Örgü kalınlığına uygun kalınlıkta remayöz makinesi seçilmelidir. Örgü makinesi kalınlığından remayöz makinesi kalınlığı iki numara büyük olmalıdır.

Örneğin, örgü makinesi 8 GG ise remayöz makinesi 10 GG olmalıdır.

Remayöz makinesinin kalınlığının tespit edilmesi için 1 inch.ölçüsü içerisine giren may sayısına bakılır. Kaç may sayılırsa makinenin numarası odur.

Örneğin: 1 inch ölçüsüne 12 may giriyorsa makinenin numarası 12' dir.

- Dikiş payları üst beden ve alt beden giysilerde genel olarak 1 cm olarak kullanılır. Yalnız üst beden giysilerde yaka ölçülerine dikiş payı eklenmez. Ayrıca yarı biçimlendirme tekniğinde overlok işlemi uygulanmayacağından 0,5 cm dikiş payı verilmesi yeterlidir. Bu da yaklaşık olarak en kenardaki ikinci maya karşılık gelir.
- Dikiş sıklığı remayöz makinesinin may aralığına göre dir.
- Düzgün bir dikiş için remayöz iğnesinin may ayarı, iğne ve çağanoz ayarları yapılmalıdır.
- Dikimde kullanılacak ipliklerin mumlanmış olması gereklidir.

- Desenli örgülerde desen özelliği dikkate alınarak serim kesim ve dikim işlemleri yapılmalıdır.
- Giysinin model özellikleri dikkate alınarak dikim işlemleri yapılmalıdır.
- Makineye parçalar dikilmek üzere yerleştirildiğinde dikiş paylarının her işlemde ters yüzde kalmasına dikkat edilmelidir.
- Yan kapatmalarda may takibi yapılmalıdır.
- Dikildiği yön dikkate alındığında lastik örgülerin bütünlüğü bozulmayacak şekilde may takibi yapılarak dikilmesi gerekmektedir.

2.6.2. Etiketler

- Beden etiketi dikilirken makine ayarı çok iyi yapılmalı, kesinlikle alt iplik dıştan görünmemelidir. Etiket, bel kemerinin arka ortasına iki kısa kenarından düz dikiş makinesinde, alt iplik misina, üst iplik ise beden renginde iplikle dikilmelidir.
- Yıkama talimatı, sol yan dikişten 15 cm yukarıya takılmalıdır.

2.6.3. Ütüleme

- Ütü işleminde dikişlerde parlama yapmadan dikiş hatlarının net bir görüntüye kavuşturulması sağlanmalıdır.
- Ütüleme işlemi sırasında ölçü kontrolü de yapılmalıdır.

2.7. Kalite Niteliklerini Belirleme İşlemleri

Kalite nitelikleri formunda, dikişlerin ya da ürün üzerinde yapılan çalışmaların olması gereken ölçüleri ve toleransları verilir. Bu formdaki ölçülere göre ürünlerin kalite kontrolü yapılır.

Kalite nitelikleri tamamen müşteri talepleri doğrultusunda belirlenir.

Kalite Nitelikleri				
Ürün: Düz Örme Etek				
İşlem Basamağı:				
Nu	Kalite Niteliği	Standart	Tolerans	
			+	-
	Bel genişliği	1	1	1
	Kalça genişliği	1	1	1
	Yan boy uzunluğu	0,5	0,5	0,5
	Bel bandı düzgünlüğü	0	0	0
	Yırtmaç düzgünlüğü	0	0	0
	Overlok çekim düzgünlüğü	0,5	0,5	0,5

Kontrol edildi

Tarih

2.8. Etek Kumaşı Eşleme

Bir eteği oluşturan ön ve arka etek parçaları ile bel bandını birbiri ile eşleyiniz ve kesime hazır hâle getiriniz.

2.9. Etek Kumaşı Üzerine Kalıp Yerleştirme ve Çizme İşlemleri

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
<p>➤ Etek kalıbını kumaşın üzerine yerleştiriniz.</p> 	<p>➤ Kumaşları may takibi yaparak tam ortasından katlayınız.</p> <p>➤ Kalıbın ön ve arka ortası hatlarını kumaşın kat yerine, etek ucunu da lastik yerine getirmeye dikkat ediniz.</p>
<p>➤ Kalıp kenarlarından çiziniz.</p> 	<p>➤ Kalıp kenarlarından çizerken kalıbı kaydırmamaya dikkat ediniz.</p>

➤ Bel ve kalça oyuntusu kavislerini çiziniz.

- Düz hatların başlangıç noktasını belirlemeniz yeterlidir. Hattın sonuna kadar çizim yapılmasına gerek yoktur. Çünkü her bir kat may takibi yapılarak tek tek kesilecektir unutmayınız.
- Yırtmaç noktasına işaret almayı unutmayınız.

2.10. Etek Kumaşı Kesim İşlemleri

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
<p>➤ Kesim işlemine bel oyuntusundan başlayınız.</p> 	<p>➤ Kumaşı kesim sırasında kaydırmamaya özen gösteriniz.</p>
<p>➤ Kalça düşüklüğü hattına kadar kesiniz.</p> 	<p>➤ Bel ve kalça düşüklüğü hattına kadar her iki bedeni de birlikte kaydırmadan kesmeye özen gösteriniz.</p>

➤ Düz hatlarda may takibi yapınız.

➤ Kalça düşüklüğü hattından etek ucuna kadar olan kısmı may takibi yaparak tek tek kesmeyi ihmal etmeyiniz.

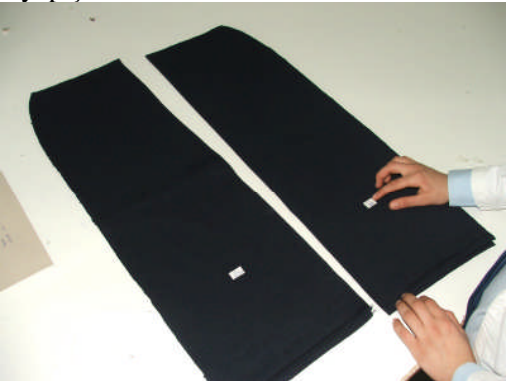
2.11. Kesim Kontrol İşlemleri

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
<p>➤ Kalça hattına işaret alınız.</p> 	<p>➤ Ölçü föyü ölçüleri ile kesim ölçülerini karşılaştırmayı unutmayınız.</p> <p>➤ Kalça düşüklüğü hattına yan dikiş hizasında çizgi taşı ile işaret almayı unutmayınız.</p>
<p>➤ Ön ortasına işaret alınız.</p> 	<p>➤ Belde ön ortası kumaş kat yerine işaret almayı unutmayınız.</p> <p>➤ Ön bedendeki yırtmaç yeri işaretini alttaki arka bedene geçirmeyi unutmayınız.</p>
<p>➤ Kesim sonrası kontrol yapınız.</p> 	<p>➤ Kalıpla kesimi yapılan kumaşın ölçü ve şekil uyumsuzlukları olup olmadığını kontrol etmeyi unutmayınız.</p>

2.12. Metolama

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
<p>➤ Ön beden üzerine meto yapıştırınız.</p> 	<p>➤ Metonun üzerine beden ismi, beden numarası ve renk kodunu yazmayı unutmayınız.</p>
<p>➤ Arka sol beden üzerine meto yapıştırınız.</p> 	<p>➤ Metonun üzerine gerekli bilgileri yazmayı unutmayınız.</p>
<p>➤ Arka sağ beden üzerine meto yapıştırınız.</p> 	<p>➤ Meto bilgilerini yazmayı unutmayınız.</p>

KONTROL LİSTESİ

Uygulama faaliyetinde yaptığınız çalışmayı kendiniz kontrol listesinde yer alan değerlendirme ölçütlerine göre değerlendiriniz. Ya da yaptığınız çalışmayı bir arkadaşınızla değiştirerek Kontrol Listesinde yer alan değerlendirme ölçütlerine göre değerlendirilmesini sağlayınız.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
➤ Katladığınız parçaları üst üste doğru yerleştirdiniz mi?		
➤ Etek kalıbını kumaşın üzerine doğru yerleştirdiniz mi?		
➤ Kalıp kenarlarından doğru çizdiniz mi?		
➤ Bel ve kalça oyuntusu kavislerini doğru çizdiniz mi?		
➤ Kesim işlemine bel oyuntusundan başladınız mı?		
➤ Kalça düşüklüğü hattına kadar doğru kestiniz mi?		
➤ Düz hatlarda doğru may takibi yaptınız mı?		
➤ Kalça hattına doğru işaret aldınız mı?		
➤ Ön ortasına doğru işaret aldınız mı?		
➤ Kesim sonrası kontrol işlemini yaptınız mı?		
➤ Ön beden üzerine doğru meto yapıştırdınız mı?		
➤ Arka sol beden üzerine doğru meto yapıştırdınız mı?		
➤ Arka sağ beden üzerine doğru meto yapıştırdınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Yaptığınız değerlendirme sonucunda eksikleriniz varsa, öğrenme faaliyetine dönerek işlemi tekrarlayınız.

ÖĞRENME FAALİYETİ- 3

AMAÇ

Dikim planı doğrultusunda kalite niteliklerini belirleyip düz örme etek dikimi işlemini yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Sektörde, üretimde kullanılan dikim planı örnekleri ile bant usulü dikim işlemlerini araştırınız. Gözlemlerinizi sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

3. DÜZ ÖRME ETEK DİKİMİ

3.1. Etek Dikim Planı Hazırlama İşlemleri

Dikim planı, giysinin dikim işlem basamakları ile bu işlem basamaklarında kullanılan makineleri gösteren formdur. Bu form ile kullanılacak makinelere göre üretim bantı oluşturulur. Ve bu sıraya göre üretim yapılır. Bir parça üzerindeki işlemler tamamlanarak parçalar birbirine monte edilecek şekilde dikim planı hazırlanmalıdır.

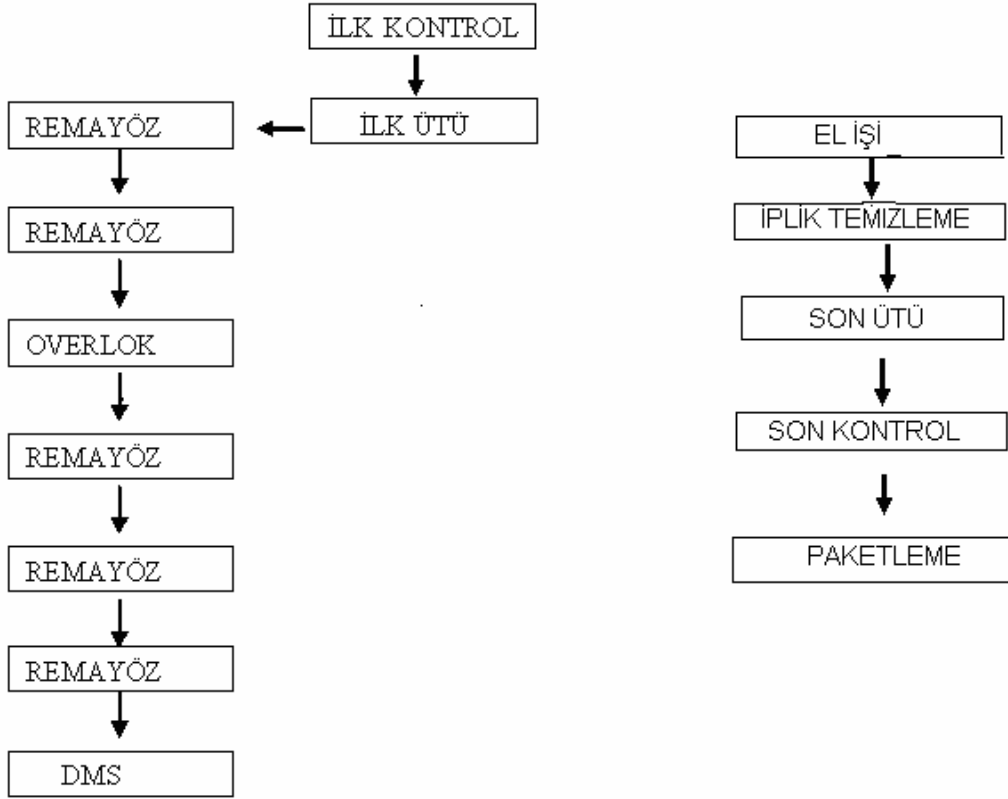
Dikim Planı				
Ürün: Düz Örme Etek Dikimi			Tarih:	
Hazırlayan:			Sezon:	
Üretim Sıra Nu	Akış Basamakları	Çalışma Aracı	Tahmini Zaman	Ölçülen Zaman
1	Arka ortası birleştirme	Remayöz		
2	Yan birleştirme	Remayöz		
3	Yan dikiş overlok çekimi	Overlok		
4	Bel bantı takma	Remayöz		
5	Etek belini banta yerleştirme	Remayöz		
6	Bel bantı dikme	Remayöz		
8	Etiket dikme	Düz dikiş makinesi(DSM)		
9	El işi	el işi bölümü		
10	İplik temizleme	Kalite kontrol bölümü		
11	Bitmiş ütü yapma	Ütü		
12	Kalite kontrol	Kalite kontrol nitelikleri		

3.2. Makine Parkını Belirleme İşlemleri

Etek Dikiminde Kullanılacak Dikim Makineleri

- Remayöz makinesi
- Overlok makinesi
- Düz sanayi dikiş makinesi

Makine Parkını Belirleme

3.3. Etek Dikiminde Ön Hazırlık İşlemleri

- Kumaşların sağdan sola doğru takılması,
- Overlok makinesinin ipliklerinin kumaşa uygun renkte takılması,
- Kesimde may takibi yapılan kısımlarda dikim aşamasında da may takibi yapılması,
- Yırtmaç ölçüsü
- Yan boy ölçüsü
- Bel bantı ölçüsü

Not: Remayöz makinelerinde dikim hareketi sağdan sola doğru olduğundan dikimi yapılacak parçaların makineye takılma işlemi sağdan sola doğru yapılmalıdır.

3.4. Etek Dikim İşlemleri

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
<ul style="list-style-type: none">➤ Arka ortasını remayöz makinesine takınız. 	<ul style="list-style-type: none">➤ Remayöz makinesi sağdan sola doğru çalıştığı için takma işleminde bu kurala dikkat etmeyi unutmayınız.➤ Takma işlemine eteğin bel tarafından başlamayıp may takibi yaparak takmaya dikkat ediniz.
<ul style="list-style-type: none">➤ Arka beden sol yanının üstüne sağ yanını takınız.	<ul style="list-style-type: none">➤ Örne kumaşlar çok esnektir. Makineye takarken esnetmemeye dikkat ediniz.➤ En kenardaki maydan takmaya özen göstermeyi unutmayınız.

➤ Yırtmaca kadar olan kısmı takıp dikişiniz.

➤ Arka beden sol yanını düz yüzünden, sağ yanını ise ters yüzünden takmaya dikkat ediniz.

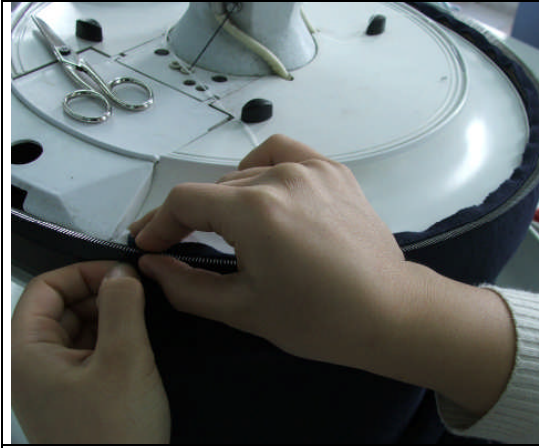
➤ Dikilen kısmı sağdan sola doğru dikim yönünde makineden çıkarınız.

➤ Ön bedeni remayöz makinesine takınız.

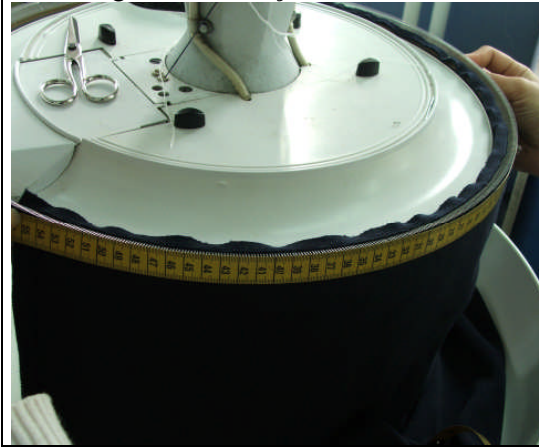
➤ Dikişin düzgünlüğünü kontrol etmeyi unutmayınız. Dikişin overlok gerektirmemesi için örgünün kenarlarının temiz yani kesimsiz olmasına dikkat ediniz.

➤ Bel tarafından başlayıp sağdan sola doğru düz yüzü üstte kalacak şekilde takmaya dikkat ediniz.

➤ Taktığınız kısmı ölçünüz.

➤ Yan boyunu, ölçü föyündeki ölçüyle karşılaştırmayı unutmayınız.

➤ Kalça düşüklüğü hattını belirleyiniz.

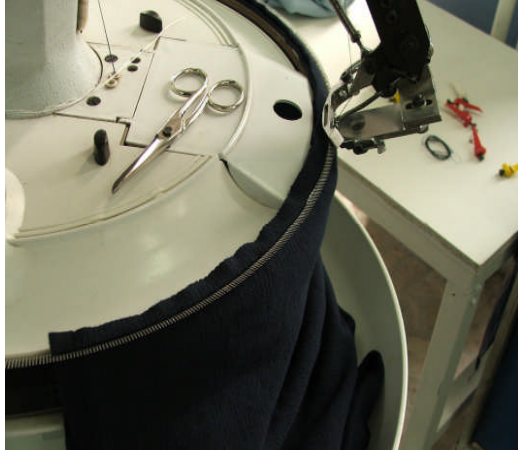
➤ Kalça düşüklüğü hattına kadar kesim şekline göre, devamında ise etek ucuna kadar may takibi yaparak takmaya dikkat ediniz.

➤ Arka bedeni ön beden üzerine takınız.

➤ Kalça düşüklüğü ve etek ucu hatlarının çakışmasına dikkat ederek takmaya dikkat ediniz.

➤ Yan dikişini dikişiniz.

- Dikim sırasında remayöz makinesinin alt ve üst siperlerini kapatmayı unutmayınız.
- Diğer yan dikişini de aynı özelliklere dikkat ederek dikmeyi unutmayınız.
- Sol yan dikişine yıkama talimatını dikmeyi unutmayınız.

➤ Yan dikişlere overlok çekiniz.

- Remayöz dikişinin dibinden overlok çekmeye özen gösteriniz.

➤ Bel bantının ilk katını makineye takınız.

- Bantı göz göz takmaya dikkat etmeyi unutmayınız.

➤ Bantın üzerine eteğin belini yerleştiriniz.

- Eteğin düz yüzünü dışa getiriniz.
- Bantın üzerine arka belin ölçüsünü işaretleyerek ölçüler arasına arka beden belini yerleştiriniz.

➤ Bantın ikinci katını makineye takınız.

- Bantın ikinci katını da makineye göz göz takmaya dikkat ediniz.
- Bantın ikinci katını ilk katının hizasından takmaya dikkat ediniz.

➤ Bel bantının taktığınız kısmını dikişiniz.

- Bel bantını kapattığınız kısma kadar düzgün dikmeye dikkat etmeyi unutmayınız.

➤ Diktiğiniz kısmı makineden çıkarınız.

➤ Makinenin dikim pozisyonunu değiştirmeyiniz. Dikimi yapılan kısım yuvarlak olduğu için bir seferde makineye yerleştirilip dikilmesi mümkün değildir. Bu yüzden makinenin dönmesini sağlayacak kadar olan kısım dikilip devamı makineye yerleştirilerek dikim işlemi tamamlanır.

➤ Belin devamını makineye takınız.

➤ Bantın üzerini kapatıp dikiş.

➤ Bel kemerini başlangıç noktasına kadar takınız.

➤ Kemerin başlangıç ve bitiş noktalarının aynı hizaya gelmesine dikkat ederek

dikiniz.

- Dikim işleminden sonra bantın düşürme ipliğini sökünüz.
- **Not:** Düşürme ipliği ya da pis örgü olarak adlandırılan bölüm bantın renginden farklı bir renkte bantın devamı olarak örülen bölümdür. Bant remayöz makinesine takılırken kolaylık sağlar. Dikimden sonra sökülür.

- Bantın dışta kalan tarafını makineye takınız.

- Bel kemerinin uçlarının dışta kalan kısmını kapatmayı unutmayınız.
- May takibi yaparak takmaya dikkat ediniz.

- Bantın dışta kalan tarafının ikinci katını makineye takınız.

- May takibi yaparak takmaya dikkat edip dikiniz.

- Bel lastiğinin uçlarını tutturunuz.

- Bel bantının arasına bantın genişliğinde

lastik geçiriniz.

- Lastiği kalınlık yapmayacak şekilde düz dikiş makinesinde birleştiriniz.

- Bel bantının içte kalan kısmını tutturunuz.

- Elde kaynaştırma dikişi yaparak tutturunuz.

- Etiketini dikiş.

- Etiketini bel bantının arka ortasına kısa kenarlarından düz dikiş makinesinde dikiş.

- İplikleri içeri çekiniz.

- Remyöz ve overlok ipliklerini kaçık (örgü makinesi) iğnesi ile içeri çekip

fazlasını kesiniz.

➤ El işlerini yapınız.

➤ Elde kaynaştırma dikiş i ile dikiş payını kalınlık yapmayacak şekilde tutturmayı unutmayınız.

KONTROL LİSTESİ

Uygulama faaliyetinde yaptığımız çalışmayı kendiniz kontrol listesinde yer alan değerlendirme ölçütlerine göre değerlendiriniz. Ya da yaptığımız çalışmayı bir arkadaşınızla değiştirerek Kontrol Listesinde yer alan değerlendirme ölçütlerine göre değerlendirilmesini sağlayınız.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
➤ Eteğin arka ortasını tekniğe uygun diktiniz mi?		
➤ Eteğin yan dikişlerini tekniğe uygun diktiniz mi?		
➤ Bel bantını modele ve tekniğe uygun diktiniz mi?		
➤ Etiketini doğru diktiniz mi?		
➤ El işlerini tekniğe uygun yaptınız mı?		
➤ İşini zamanında bitirdiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Yaptığınız değerlendirme sonucunda eksikleriniz varsa, öğrenme faaliyetine dönerek işlemi tekrarlayınız.

ÖĞRENME FAALİYETİ- 4

AMAÇ

Son ütü ve son kontrol ile ilgili verilen bilgiler doğrultusunda, uygun ortam sağlandığında etek son ütü ve kontrolünü tekniğine uygun yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Sektörde kullanılan son ütü ve son kontrol işlemlerini, kullanılan araç gereç ve yöntemler açısından araştırınız. Gözlemlerinizi sınıfta arkadaşlarınızla paylaşınız.

4. DÜZ ÖRME ETEK SON ÜTÜ VE SON KONTROL İŞLEMLERİ

4.1. Etek Son Ütü İşlemleri

Düz örme giysiler, dikim işlemlerinin bitiminden sonra triko ütüsünün üzerine serilip buhar verilerek ütülenir. Ütüde sıcaklık ayarlaması, giyside kullanılan iplik özelliklerine, giysinin model özelliklerine ve kumaşın elde edilmesinde kullanılan örgü tekniğine göre belirlenir. Yine buharın verilme süresi de giysinin dikiş yerlerinin netlik kazanmasını sağlayacak miktarda olmalıdır.

Ütüleme işleminde buharın verilmesinden sonra ürün, dikiş yerlerine fazlaca bastırılmadan elle veya bir tampon yardımıyla dokunularak düzeltilmelidir. İlk buhar verme işleminde yeteri kadar düzelmeyen ürüne ikinci kez buhar verilerek tekrar düzeltme işlemi uygulanır. Ürünün dikiş yerleri netlik kazanıp, genel görünüşü istenilen şekle ulaştığında ölçüleri de föy ölçüleriyle karşılaştırılıp uygunluğu tespit edildikten sonra vakum yardımıyla soğutulur.

Ütü sırasında alt vakum çalıştırılarak giysinin sabit durması sağlanmalıdır. Ölçü değişikliği olmaması için esnetmemeye özen gösterilmeli, boy ilmek yönünde ütülenmelidir. Ayrıca giysinin lastik kısımları buhara çok fazla maruz kalmaması için ütünün dışına doğru yerleştirilmelidir. Çünkü lastik kısımlarının buharla karşılaşması esneklik özelliğini azaltır.

Son ütü, bitmiş giysinin ütülenmesi işlemidir. Son ütüde giysiye form verilir, varsa basit hataları düzeltilir.

4.1.1. Kumaş Özelliğine Göre Ütüleme Şekilleri

Pamuklu Örme Kumaşlar: Pamuklu kumaşlar ütülenirken iyi nemlendirilmeli buharla bastırılmadan ütülenmelidir.

Yünlü Örme Kumaşlar: Yünlü kumaşlar ütüleme sırasında çok çekme yapar bu yüzden önceden yıkama yapılmalıdır. Ütü sırasında buhar çok yüksek ısıda olmamalıdır.

Giysi Türüne Göre: Tüm giysi türleri için özel ütüleme makineleri vardır. Düz örme kumaşlarda buharlı ütüler kullanılır. Buharlı ütü ile düz boy ilmek yönünde ütülenir.

4.2. Son Kontrol İşlemleri

4.2.1. Duruş Formu Kontrolü

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
<p>➤ Eteğin görünüş kontrolünü yapınız.</p> 	<p>➤ Son kontrol işlemlerinin önceden belirlenen kalite niteliklerine uygun olarak yapılması gerektiğini unutmayınız.</p> <p>➤ Düz bir zemine serdiğiniz eteği genel görünüş açısından kontrol etmeyi unutmayınız.</p>
<p>➤ Eteğin manken üzerinde kontrolünü yapınız.</p>	<p>➤ Cansız manken üzerine giydirilen eteği genel görünüş açısından kontrol etmeyi unutmayınız.</p> <p>➤ Formunda bir bozukluk var ise bunları belirleyerek düzeltiniz.</p>

➤ Eteğin kişi üzerinde kontrolünü yapınız.

➤ Kişi üzerine giyilen eteği genel gorunüş açısından kontrol etmeyi unutmayınız.

4.2.2. Ölçü Kontrolü

UYGULAMA FAALİYETİ

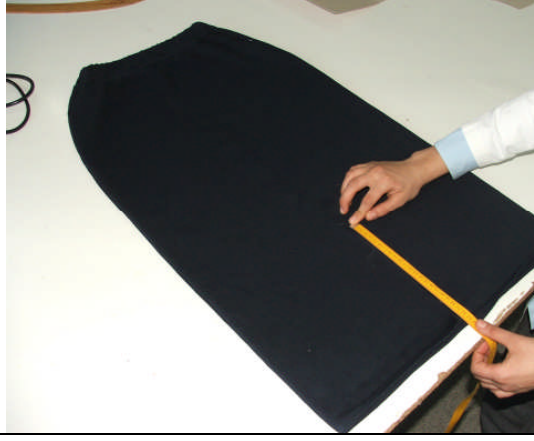
İşlem Basamakları	Öneriler
<p data-bbox="197 520 556 551">➤ Etek boyu ölçüsünü alınız.</p> 	<p data-bbox="743 520 1243 582">➤ Aldığınız ölçüyü föydeki etek boyu ölçüsüyle karşılaştırmayı unutmayınız.</p>
<p data-bbox="197 1058 586 1089">➤ Bel genişliği ölçüsünü alınız.</p> 	<p data-bbox="743 1058 1243 1120">➤ Aldığınız ölçüyü föydeki bel genişliği ölçüsüyle karşılaştırmayı unutmayınız.</p>

<p>➤ Kalça dūřuklūđı lusunu alınız.</p> 	<p>➤ Aldıđınız luyü föydeki kalça dūřuklūđı ölçüsüyle karřılařtırmayı unutmayınız.</p>
---	--

<p>➤ Kalça genişliği lusunu alınız.</p> 	<p>➤ Aldığınız luyü föydeki kalça genişliği ölçüsüyle karşılaştırmayı unutmayınız. ➤ Kalça genişliği lusunu kalça dūřuklūđı ölçüsünün hizasından almaya dikkat etmeyi unutmayınız.</p>
--	--

<p>➤ Etek ucu genişliği lusunu alınız.</p> 	<p>➤ Aldığınız luyü föydeki etek ucu genişliği ölçüsüyle karşılaştırmayı unutmayınız.</p>
--	---

➤ Yırtmaç boyu ölçüsünü alınız.

➤ Aldığınız ölçüyü föydeki yırtmaç boyu ölçüsüyle karşılaştırmayı unutmayınız.

KONTROL LİSTESİ

Uygulama faaliyetinde yaptığınız çalışmayı kendiniz kontrol listesinde yer alan değerlendirme ölçütlerine göre değerlendiriniz. Ya da yaptığınız çalışmayı bir arkadaşınızla değiştirerek Kontrol Listesinde yer alan değerlendirme ölçütlerine göre değerlendirilmesini sağlayınız.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
➤ Eteğin son ütüsünü modele ve tekniğe uygun yaptınız mı?		
➤ Eteğin görünüş kontrolünü yaptınız mı?		
➤ Eteğin cansız manken üzerinde kontrolünü yaptınız mı?		
➤ Eteğin kişi üzerinde kontrolünü yaptınız mı?		
➤ Etek boyu ölçüsünü alıp, ölçü föyü ile karşılaştırdınız mı?		
➤ Bel genişliği ölçüsünü alıp, ölçü föyü ile karşılaştırdınız mı?		
➤ Kalça düşüklüğü ölçüsünü alıp, ölçü föyü ile karşılaştırdınız mı?		
➤ Yırtmaç boyu ölçüsünü alıp, ölçü föyü ile karşılaştırdınız mı?		
➤ İş zamanında bitirdiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Yaptığınız değerlendirme sonunda eksikleriniz varsa, öğrenme faaliyetine dönerek işlemi tekrarlayınız.

4.2.3. Dikim Kontrolü

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
<p>➤ Genel olarak dikişlerin kontrolünü yapınız.</p> 	<p>➤ Remayöz dikişlerinde atlama olup olmadığına dikkat etmeyi unutmayınız.</p> <p>➤ Overlok dikişlerinin düzgünlüğünü kontrol etmeyi unutmayınız.</p> <p>➤ Yan dikişlerin düzgünlüğünü kontrol etmeyi unutmayınız.</p> <p>➤ Beden etiketinin ve yıkama talimatının düzgün dikilip dikilmediğini kontrol etmeyi unutmayınız.</p>
<p>➤ Bel bantı dikişlerini kontrol ediniz</p> 	<p>➤ Bel bantının takılışında ilmek kaçığı olup olmadığına bakmayı unutmayınız.</p>
<p>➤ Yırtmaç dikişini kontrol ediniz</p> 	<p>➤ Yırtmaç kenarlarının eşitliğini ve başlangıç noktasının elişini kontrol etmeyi unutmayınız.</p>

<p>➤ Etiket dikişini kontrol ediniz.</p> 	<p>➤ Etiketın doğru yere dikilip dikilmediğini ve dikiş ayarının düzgünlüğünü kontrol etmeyi unutmayınız.</p>
<p>➤ El işi dikişlerini kontrol ediniz.</p> 	<p>➤ El işi kaynaştırma dikişlerinin düzgünlüğü ve sağlamlığını kontrol etmeyi unutmayınız.</p>

Dikkat: Eteğin bütün dikişleri kontrol edilir. Bel bandında may kaçığı olup olmadığına, remayöz dikişinin düzgünlüğüne, yan dikişlerdeki may takibinin düzgünlüğüne, overlok dikişinin düzgünlüğüne ve etiketin düzgün dikilip dikilmediğine bakılır. Bozuk olup da düzeltilmesi mümkün olan yerler var ise düzeltilir.

KONTROL LİSTESİ

Uygulama faaliyetinde yaptığınız çalışmayı kendiniz kontrol listesinde yer alan değerlendirme ölçütlerine göre değerlendiriniz. Ya da yaptığınız çalışmayı bir arkadaşınızla değiştirerek Kontrol Listesinde yer alan değerlendirme ölçütlerine göre değerlendirilmesini sağlayınız.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
➤ Genel olarak dikişlerin kontrolünü yaptınız mı?		
➤ Bel bantı dikişinin kontrolünü yaptınız mı?		
➤ Yırtmaç dikişini kontrol ettiniz mi?		
➤ Yan dikişlerin kontrolünü yaptınız mı?		
➤ Etiket dikişinin kontrolünü yaptınız mı?		
➤ El işi dikişlerini kontrol ettiniz mi?		
➤ İş zamanında bitirdiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Yaptığınız değerlendirme sonunda eksikleriniz varsa, öğrenme faaliyetine dönerek işlemi tekrarlayınız.

4.2.4. Malzeme Uyum Kontrolü

Dikim sırasında kullanılan malzemelerin uygunluğuna bakılır. Merserize dikiş ipliği, örme ipliği, overlok ipliği, düğme, fermuar vb. aksesuarlar.

Dikkat: Yukarıdaki son uygulama faaliyetindeki sıralamayı takip ederek malzemelerin uygunluğuna bakınız.

4.2.5. Son Ütü Kontrolü

- Ölçü değişiklikleri
- Dikişlerde kayma
- Esneme olup olmadığını kontrol ediniz.
- Düzilmek kontrolü yapınız.

Ütü ile dikiş büzülmeleri düzeltilebilir, esneyen yerler toparlanabilir, ölçü bozuklukları giderilebilir.

4.3. Kritikler Doğrultusunda Düzeltme İşlemleri

4.3.1. Kalıpta Düzeltme

Kalıbının kullanım amacı, kesimde kolaylık sağlayarak ürünün istenilen ölçülerde kesilmesini sağlamaktır. Kesim hatalarına sebep olabilecek kalıp hataları ise şöyledir:

- Her bedene ait parçaların doğru şekilde numaralandırılması ve modelin kaç parçadan oluştuğunun yazılması ile kalıbın parçalarının eksik çıkartılması önlenmelidir.
- Farklı bedenlerdeki kalıp parçalarının bir araya gelmesi veya kalıp parçalarının kalıbı hazırlayan kişi tarafından yanlış beden numarası ile işaretlenmemesi ile kalıpların karışması önlenmiş olur.
- Kumaş cinsine ve model özelliğine dikkat edilmeden kalıp hazırlanmamasına dikkat edilmelidir.
- Kalıp üzerindeki çizgilerin hatalı kesime yol açacak şekilde yetersiz olması (çok kalın veya belirsiz çizgiler) önlenmelidir. Mutlaka gerekli çizgiler ve işaretler kalıpların üzerine konulmalıdır.
- Aynı kalıp üzerinde fazla işaretleme (hem “1 beden” hem de “2 beden” yazılması) yapılmamalıdır.
- İstenilen ölçü standardizasyonunun uygulanmasına dikkat edilmelidir.

Dikimi biten eteğin ölçüleri kontrol edilir. Düzeltilemeyecek ölçü bozuklukları kalıba dönülerek düzeltilir.

4.3.2. Malzemede Değişiklik

Ölçü problemlerinin dışında iplik, fermuar, düğme, model özelliğine göre astar vb. malzemelerde renk uyumsuzluğu gibi durumlar olabilir. Kullanılan malzemelerin kalite özellikleri de dikkate alınmalıdır. Bu gibi durumlarda uygun olmayan malzemeler değiştirilir.

4.3.3. Dikiş Tekniklerinde Değişiklik

Uygun olmayan dikiş tekniklerinin kullanılması durumunda dikilen üründe görülen bozukluklar uygun dikiş tekniği ile düzeltilmelidir. Dikiş bozukluklarının çoğunluğu aşağıda sıralandığı gibi kullanılan dikim makinelerinden kaynaklanabilir.

4.3.3.1. Remayöz Hataları

- Dikişin düzgün olup olmadığı,
- Dikişin çekme veya büzme yapıp yapmadığı,
- Dikiş işlemleri sırasında oluşan malzeme bozulmaları,
- Gizli dikişlerin görünüp görünmediği,
- Yağ lekelerinin olup olmadığı,
- Bant takılırken may atlanmaması,
- Fital, çizgi veya desenlere dikkat edilmemesi,
- Model özelliklerine dikkat edilmemesi,
- Ürün dikilirken standart ölçünün kaybolması,
- Ürünün yapısına (kalınlığına) uygun kalınlıkta remayöz kullanılmaması,
- Makinenin ayarlarının düzgün yapılmaması,

4.3.3.2. Overlok Hataları

- İplik uyumsuzluğu,
- İplik ayarının dengesizliği,
- Yan dikişlerde may takibinin olmaması,
- Çizgi ve desenin birbirini takip etmemesi,
- Etiketin ve yıkama talimatının dikilmemesi,
- Bıçakların keskinliğini kaybetmesi,
- Overlok dikişi ile remayöz dikişi arasındaki mesafenin ayarsızlığı,

4.3.3.3. Düz Dikiş Makinesi Hataları

- Etiketin eğri dikilmesi ya da hiç dikilmemesi,
- İpliğin yanlış takılması,
- Dikiş ayarının bozuk olması,
- İğnenin, makinenin hızlı kullanımından dolayı kırılması,

Yukarıdaki ölçütler dikkate alınarak dikişler kontrol edilir, düzgün olmayan dikişler tespit edilip uygun dikiş tekniği ile düzeltilir.

4.4. Paketleme İşlemleri

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
<p>➤ Eteği düz bir zemine seriniz.</p> 	<p>➤ Eteğin arka tarafının üstte kalmasına dikkat ediniz.</p>
<p>➤ Yan kenarlarını paralel olarak üstte doğru katlayınız.</p> 	<p>➤ Katlama işlemini kullanılacak poşetin genişliğine uygun olacak şekilde yapmaya özen gösteriniz.</p>
<p>➤ Etek ucu tarafını üstte doğru katlayınız.</p> 	<p>➤ Kat yerlerinde kırışıklık oluşmamasına özen gösteriniz.</p>

İşlem Basamakları	Öneriler
<p data-bbox="197 385 541 416">➤ Bel tarafını üste getiriniz.</p> 	<p data-bbox="743 385 1236 484">➤ Katlama işlemini kullanılacak poşetin uzunluğuna uygun olacak şekilde yapmaya özen gösteriniz</p>
<p data-bbox="197 859 541 890">➤ Eteği poşete yerleştiriniz.</p> 	<p data-bbox="743 859 1228 926">➤ Poşetin ağız kısmının altta kalmasına özen gösteriniz.</p> <p data-bbox="743 926 1228 957">➤ Poşetin havasını almayı unutmayınız.</p>

KONTROL LİSTESİ

Uygulama faaliyetinde yaptığınız çalışmayı kendiniz kontrol listesinde yer alan değerlendirme ölçütlerine göre değerlendiriniz. Ya da yaptığınız çalışmayı bir arkadaşınızla değiştirerek Kontrol Listesinde yer alan değerlendirme ölçütlerine göre değerlendirilmesini sağlayınız.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
➤ Eteği ters yüzü üstte kalacak şekilde düz bir zemine serdiniz mi?		
➤ Yan kenarları paralel üstte doğru katladınız mı?		
➤ Etek ucu tarafını üstte doğru katladınız mı?		
➤ Eteğin bel tarafının üstte kalmasını sağladınız mı?		
➤ Eteği poşete düzgün yerleştirdiniz mi?		
➤ Poşetin havasını aldınız mı?		
➤ İşi zamanında bitirdiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Yaptığınız değerlendirme sonunda eksikleriniz varsa, öğrenme faaliyetine dönerek işlemi tekrarlayınız.

MODÜL DEĞERLENDİRME

PERFORMANS TESTİ

Bu kısımda, bu modül ile size kazandırılmak istenen yeterlikleri kazanıp kazanmadığınızı veya ne derece kazandığınızı ölçme fırsatı bulacağınız bir uygulama sorusu ve değerlendirme ölçeği hazırlanmıştır.

Yapacağınız çalışmadan sonra kendinizi bu ölçeğe göre değerlendiriniz.

SORU

Bir çan etek (etek ucuna doğru genişleyen) modeli belirleyiniz. Bu modeli;

- Analiz ediniz.
- Kesimini yapınız.
- Dikimini yapınız.

KONTROL LİSTESİ

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
➤ Sizden istenen nitelikte bir etek modeli belirlediniz mi?		
➤ Modeli doğru analiz ettiniz mi?		
➤ Model ayrıntılarını tespit ettiniz mi?		
➤ Asgari çalışma talimatı hazırladınız mı?		
➤ Kesim öncesi hazırlık işlemlerini yaptınız mı?		
➤ Kesim işlemini doğru sıralama ile yaptınız mı?		
➤ Kesim sırasında may takibi yapmanız gereken yerleri doğru belirlediniz mi?		
➤ Gerekli işaretleri aldınız mı?		
➤ Makine parkını doğru belirlediniz mi?		
➤ Örgü kalınlığına uygun remayöz makinesi seçimini doğru yaptınız mı?		
➤ Arka ortasının dikimini tekniğe uygun olarak yaptınız mı?		
➤ Yan dikişlerin dikimini tekniğe uygun olarak yaptınız mı?		
➤ Overlok çekimlerini düzgün olarak yaptınız mı?		
➤ Bel bantını makineye doğru taktınız mı?		
➤ Bantın üzerine bel oyuntusunu doğru yerleştirdiniz mi?		
➤ Bantın üzerini doğru olarak kapattınız mı?		
➤ Remayöz dikişini düzgün yaptınız mı?		
➤ Etiket dikimini doğru yaptınız mı?		
➤ El işlerini düzgün yaptınız mı?		
➤ Temiz ve düzenli çalıştınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Yaptığınız değerlendirme sonucunda eksikleriniz varsa, modülün ilgili yerine dönerek işlemi tekrarlayınız.

Eğer eksikleriniz yoksa artık düz örme etek dikimini öğrendiniz. Öğrendiklerinizi değişik modeller için de uygulayabilirsiniz.

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYETİ 1.CEVAP ANAHTARI

1.	Doğru
2.	Doğru
3.	Doğru
4.	Yanlış
5.	Yanlış
6.	Yanlış
7.	Doğru
8.	Doğru
9.	Yanlış
10.	Doğru

KAYNAKÇA

- Eray Tekstil A.Ş.
- ERKAN Mine, **Yayınlanmamış Ders Notları**